

AP. 0800. 9. 2015

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Lublinie

LLU. 411.004.01.2015
S/15/004

Zarząd Dróg i Mostów
ul. Krochmalna 13J, 20-401 Lublin

14970.2015.DG

Wpłynęło dn. 21-07-2015
Przyjęto przez:
Iwona Oleksiewicz

DP

07100ISC2

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

ZARZĄD DRÓG I MOSTÓW
w LUBLINIE
21. 07. 2015
L.dz.

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Lublinie
ul. Okopowa 7, 20-022 Lublin
T +48 81 461 31 20, F +48 81 461 31 11
llu@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-112, 20-001 Lublin 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli

S/15/004 – Wykonywanie przez zarządców dróg samorządowych zadań związanych z umieszczeniem w pasie drogowym infrastruktury telekomunikacyjnej, dla potrzeb budowy sieci szerokopasmowego dostępu do Internetu.

Jednostka
przeprowadzająca
kontrolę

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Lublinie

Kontroler

Krzysztof Kępa doradca ekonomiczny w Delegaturze NIK w Lublinie,
upoważnienie do kontroli nr 94503 z 12 maja 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 1-2)

Jednostka
kontrolowana

Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie, zwany dalej „Zarządem DiM” lub „ZDiM”;
ul. Krochmalna 13j, 20-401 Lublin.

Kierownik jednostki
kontrolowanej

Kazimierz Pidek Dyrektor Zarządu Dróg i Mostów w Lublinie¹.

(dowód: akta kontroli str. 3)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości² działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Formułując powyższą ocenę NIK wzięła pod uwagę:

- wykonanie kanałów technologicznych³ w pasach drogowych na części zadań inwestycyjnych z zakresu budowy lub przebudowy dróg, zrealizowanych w okresie objętym kontrolą⁴;
- uwzględnienie zlokalizowania kanałów technologicznych w pasach drogowych w ramach prac projektowych nad przygotowaniem do realizacji części kolejnych zadań inwestycyjnych z ww. zakresu oraz zamieszczenie na stronie internetowej ZDiM informacji o zamiarze rozpoczęcia budowy lub przebudowy drogi i możliwości zgłoszenia zainteresowania udostępnieniem kanału technologicznego, w odniesieniu do większości zadań będących na etapie przygotowania do realizacji;
- terminowe i prawidłowe wydawanie decyzji zezwalających na lokalizację w pasie drogowym infrastruktury telekomunikacyjnej wykonywanej na potrzeby sieci szerokopasmowego Internetu oraz decyzji zezwalających na zajęcie pasa drogowego w celu umieszczenia tej infrastruktury;

¹ Zatrudniony na stanowisku dyrektora ZDiM od dnia 1.02.2012 r. Poprzednio, w okresie od 1.07.2011 r. do 31.01.2012 r., stanowisko to zajmował Eugeniusz Janicki.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

³ Kanały technologiczne stanowią element wyposażenia technicznego dróg, umieszczanego w pasie drogowym zgodnie z przepisami regulującymi warunki techniczne jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie. Według art. 4 pkt 15 a) ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych, kanał technologiczny to ciąg osłonowych elementów obudowy, studni kablowych oraz innych obiektów lub urządzeń służących umieszczeniu lub eksploatacji:

a) urządzeń infrastruktury technicznej związanych z potrzebami zarządzania drogami lub potrzebami ruchu drogowego,

b) linii telekomunikacyjnych wraz z zasilaniem oraz linii elektroenergetycznych, niezwiązanych z potrzebami zarządzania drogami lub potrzebami ruchu drogowego.

⁴ Kontrolą objęto okres od utworzenia ZDiM (1 lipca 2011 r.) do 31 marca 2015 r.

- prawidłowe naliczenie inwestorowi opłat za zajęcie pasa drogowego dla potrzeb umieszczenia infrastruktury telekomunikacyjnej wykonywanych na potrzeby sieci szerokopasmowego Internetu.

Stwierdzone nieprawidłowości polegały na:

- niezlokalizowaniu kanałów technologicznych w pasie drogowym w trakcie prowadzonej w okresie objętym kontrolą budowy lub przebudowy niektórych odcinków dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych, co stanowiło naruszenie art. 39 ust. 6 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych⁵, zwanej dalej „ustawą o drogach publicznych” lub „u.d.p.”. Dochodziło do tego bez przeprowadzenia procedur umożliwiających zgodnie z obowiązującym prawem odstąpienie od zlokalizowania kanału technologicznego, określonych w art. 39 ust. 6 pkt 2 i ust. 6c u.d.p.;
- niezamieszczeniu na stronie internetowej zarządcy dróg informacji o zamiarze budowy lub przebudowy dróg i możliwości zgłaszania zainteresowania udostępnianiem kanału technologicznego z jednoczesnym zawiadomieniem o tym Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej (dalej: Prezes UKE), w odniesieniu do niektórych realizowanych w okresie objętym kontrolą zadań inwestycyjnych z tego zakresu, co stanowiło naruszenie art. 39 ust. 6a u.d.p.,
- nieprzekazywaniu Prezesowi UKE informacji o przebiegu nowo wybudowanych kanałów technologicznych, co stanowiło naruszenie art. 39 ust. 6d u.d.p.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Wykonywanie obowiązku zlokalizowania w pasie drogowym kanału technologicznego, w trakcie budowy lub przebudowy drogi

Opis stanu faktycznego

1.1. Gmina miejska Lublin jest miastem na prawach powiatu. W granicach takich miast zarządcą wszystkich dróg publicznych, z wyjątkiem autostrad i dróg ekspresowych, jest prezydent miasta (art. 19 ust. 5 u.d.p.). Prezydent Miasta Lublin wykonuje obowiązki zarządcy dróg publicznych za pomocą Zarządu Dróg i Mostów w Lublinie⁶.

Według stanu na koniec 2014 r. ZDiM zarządzał położonymi na terenie miasta Lublin drogami publicznymi następujących kategorii:

- krajowymi o łącznej długości 35,88 km,
 - wojewódzkimi o łącznej długości 20,02 km,
 - powiatowymi o łącznej długości 130,22 km,
 - gminnymi o łącznej długości 359,50 km,
- a także drogami wewnętrznymi o łącznej długości 83,04 km stanowiącymi własność gminy miejskiej Lublin, posiadającymi wydzielony pas drogowy.

Zakres zadań ZDiM obejmował m.in.:

- pełnienie funkcji inwestora w zakresie budowy, przebudowy i remontów ulic,
- koordynację robót w pasie drogowym,

⁵ Dz. U. z 2015 r., poz. 460.

⁶ Zarząd DiM (jednostka budżetowa gminy miejskiej Lublin) został utworzony z dniem 1 lipca 2011 r. na mocy uchwały nr 80/VIII/2011 Rady Miasta Lublin z dnia 31.03.2011 r. Tą uchwałą Rada Miasta nadała również ZDiM statut, w którym ustalono m.in., że ZDiM sprawuje funkcję zarządcy dróg, za pomocą którego Prezydent Miasta Lublin wykonuje swoje obowiązki zarządcy dróg publicznych w rozumieniu ustawy o drogach publicznych oraz zarządcy dróg wewnętrznych określonych w statucie.

- wydawanie zezwoleń na zajęcie pasa drogowego i zjazdu z dróg oraz pobieranie opłat i kar pieniężnych,
- zarządzanie i utrzymywanie kanałów technologicznych i pobieranie opłat za ich udostępnianie,
- wydawanie decyzji, zezwoleń, postanowień, zgód w oparciu o przepisy ustawy o drogach publicznych oraz inne przepisy prawa.

(dowód: akta kontroli str.: 15–22, 35–36)

W okresie objętym kontrolą Samorząd Województwa Lubelskiego (WL) umieścił – po uzyskaniu zezwolenia ZDiM – w pasach drogowych dróg położonych na terenie miasta Lublin swoją kanalizację kablową⁷ o łącznej długości 11,6 km, wykorzystaną do umieszczenia kabli światłowodowych stanowiących element budowanej przez WL na terenie województwa lubelskiego sieci szkieletowej szerokopasmowego Internetu.

(dowód: akta kontroli str.: 35–36)

1.2. W okresie objętym kontrolą, ZDiM prowadził 51 zadań inwestycyjnych z zakresu budowy lub przebudowy dróg⁸, które weszły w etap realizacji robót budowlanych.

W tym czasie wybudowano nowy odcinek drogi krajowej DK19 o długości 3,8 km (droga dojazdowa do węzła drogowego „Dąbrowica” na obwodnicy miasta Lublin) oraz poddano przebudowie odcinek drogi krajowej DK17 o łącznej długości 1,8 km (al. Warszawska) i drogi krajowej DK12/17 na odcinku o długości 0,3 km (odcinek al. Solidarności).

Wybudowano także odcinek drogi wojewódzkiej stanowiącej dojazd do obwodnicy miasta (2,6 km – przedłużenie ul. Mełgiewskiej) oraz poddano przebudowie inny odcinek drogi wojewódzkiej (1,5 km ul. Abramowickiej).

Prowadzono ponadto budowę 25,2 km nowych oraz przebudowę 16,3 km istniejących odcinków dróg powiatowych i gminnych (łącznie 41,5 km).

(dowód: akta kontroli str.: 25-27, 28-31)

Z 51 zadań inwestycyjnych, o których mowa wyżej w 13 przypadkach, w związku z prowadzoną budową lub przebudową drogi zlokalizowano w pasie drogowym kanał technologiczny, o którym mowa w art. 39 ust. 6 ustawy o drogach publicznych. Dwanaście z tych zadań dotyczyło budowy lub przebudowy odcinków dróg powiatowych i gminnych o łącznej długości 18,5 km (44,6% długości dróg tych kategorii objętych budową lub przebudową), a w jednym przypadku drogi wojewódzkiej przebudowanej na odcinku 1,5 km (36,6% długości dróg tej kategorii objętych budową lub przebudową). Na 38 pozostałych zadaniach inwestycyjnych nie zlokalizowano kanału technologicznego w pasie drogowym. Dotyczyło to również zadań inwestycyjnych realizowanych na drogach krajowych (trzy odcinki o długości łącznie 5,9 km).

(dowód: akta kontroli str.: 25-27, 28-31)

W okresie objętym kontrolą Zarząd DiM nie przekazywał Prezesowi UKE informacji o przebiegu nowo wybudowanych kanałów technologicznych.

(dowód: akta kontroli str.: 25-27, 28-31)

⁷ Według § 3 pkt 5) rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia z dnia 26 października 2005 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać telekomunikacyjne obiekty budowlane i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 2019, poz. 1864 ze zm.) – kanalizacja kablowa to ciąg rur osłonowych i związanych z nimi pomieszczeń podziemnych dla kabli i ich złączy oraz urządzeń telekomunikacyjnych.

⁸ Według art. 4 pkt 17 u.d.p. budowa drogi to - wykonywanie połączenia drogowego między określonymi miejscami lub miejscowościami, a także jego odbudowa i rozbudowa. Zgodnie natomiast z art. 4 pkt 18 u.d.p. przebudowa drogi to - wykonywanie robót, w których wyniku następuje podwyższenie parametrów technicznych i eksploatacyjnych istniejącej drogi, niewymagających zmiany granic pasa drogowego.

1.3. Siedem z 38 zadań inwestycyjnych, przy realizacji których nie zlokalizowano kanałów technologicznych w pasie drogowym, zostało przygotowane i wystąpiono o zezwolenie na ich realizację⁹ jeszcze przed wejściem w życie zmian art. 39 ust. 6 u.d.p. (17.07.2010 r.), w wyniku których wprowadzono obowiązek zlokalizowania kanału technologicznego w pasie drogowym w trakcie budowy lub przebudowy drogi. Dla 31 pozostałych zadań, dla których wystąpiono o takie zezwolenie po wejściu w życie tych zmian, ZDiM nie występował do ministra właściwego do spraw łączności z wnioskiem o zwolnienie z obowiązku budowy kanału technologicznego (taką możliwość dawał art. 39 ust. 6c u.d.p.). Większość z tych zadań (30) dotyczyła budowy lub przebudowy odcinków dróg samorządowych (wojewódzkich, powiatowych lub gminnych), w takich przypadkach zarządca drogi był zobowiązany do zamieszczenia na swojej stronie internetowej informacji o zamiarze rozpoczęcia budowy lub przebudowy drogi i możliwości zgłoszenia zainteresowania udostępnieniem kanału technologicznego (art. 39 ust. 6a u.d.p.). Brak zgłoszeń od podmiotów zainteresowanych umożliwia legalną rezygnację z wykonania kanału technologicznego¹⁰. Dla czterech zadań zamieszczono na stronie internetowej ZDiM taką informację, jednak nikt nie zgłosił formalnie zainteresowania udostępnieniem kanału technologicznego. Dla pozostałych 26 zadań realizowanych na drogach samorządowych, nie zamieszczono takich informacji.

(dowód: akta kontroli str.: 25-27, 28-31)

Z 51 zadań inwestycyjnych, które w okresie objętym kontrolą były na etapie realizacji robót budowlanych, trzy dotyczyły dróg krajowych. W pięciu przypadkach, dotyczących kategorii dróg samorządowych, wystąpiono o zezwolenie na ich realizację przed wejściem w życie art. 39 ust. 6a u.d.p. Z powyższych względów obowiązek zamieszczenia na stronie internetowej zarządcy dróg informacji, o której mowa w art. 39 ust. 6a u.d.p. dotyczył 43 z 51 ww. zadań inwestycyjnych. ZDiM zrealizował ten obowiązek w stosunku do 13 z tych zadań.

(dowód: akta kontroli str.: 25-27, 28-31)

Oprócz zadań inwestycyjnych z zakresu budowy lub przebudowy dróg, które w okresie objętym kontrolą znajdowały się na etapie realizacji robót budowlanych, ZDiM prowadził także prace zmierzające do przygotowania 45 kolejnych zadań do zlecenia ich wykonania. W przypadku 19 z tych zadań przewiduje się wybudowanie kanału technologicznego w pasie drogowym w trakcie realizacji inwestycji. W odniesieniu do 29 zadań zamieszczono na stronie internetowej ZDiM informację, o której mowa w art. 39 ust. 6a u.d.p., o zamiarze rozpoczęcia budowy lub przebudowy drogi i możliwości zgłoszenia zainteresowania udostępnieniem kanału technologicznego. Do czasu kontroli NIK dla żadnego z tych zadań ZDiM nie występował do ministra właściwego do spraw łączności z wnioskiem o zwolnienie z obowiązku budowy kanału technologicznego (art. 39 ust. 6c u.d.p.).

(dowód: akta kontroli str.: 25-27, 28-31)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W odniesieniu do części zadań inwestycyjnych z zakresu budowy lub przebudowy drogi, na których w okresie od 1 lipca 2011 r. do 31 marca 2015 r. prowadzono roboty budowlane, ZDiM nie zapewnił wykonania w pasie drogowym kanału technologicznego, co stanowiło naruszenie art. 39 ust. 6 pkt 1 i 2 u.d.p., nie stosując przy tym procedur umożliwiających zgodne z obowiązującym prawem odstąpienie

⁹ Zezwolenie na realizację inwestycji drogowej (ZRiD) lub zgłoszenie przebudowy drogi.

¹⁰ Zarządca drogi w trakcie przebudowy drogi jest obowiązany zlokalizować kanał technologiczny w pasie drogowym dróg publicznych chyba, że w terminie 60 dni od dnia ogłoszenia informacji, o której mowa w art. 6a u.d.p., nie zgłosił zainteresowania udostępnieniem kanału technologicznego (art. 39 ust. 6 pkt 2 u.d.p.).

od wykonania kanału technologicznego, określonych w art. 39 ust. 6 pkt 2 i ust. 6c ustawy o drogach publicznych.

(dowód: akta kontroli str.: 25-27, 28-31)

Art. 39 ust. 6 u.d.p. stanowi, że zarządca drogi w trakcie budowy lub przebudowy drogi jest obowiązany zlokalizować kanał technologiczny w pasie drogowym:

- 1) dróg krajowych;
- 2) pozostałych dróg publicznych, chyba że w terminie 60 dni od dnia ogłoszenia informacji, o której mowa w ust. 6a, nie zgłoszono zainteresowania udostępnieniem kanału technologicznego.

W art. 39 ust. 6a u.d.p. określono, że najpóźniej na 6 miesięcy przed dniem złożenia wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, o pozwoleniu na budowę albo dniem zgłoszenia przebudowy dróg, o których mowa w ust. 6 pkt 2, zarządca drogi zamieszcza na swojej stronie internetowej informację o zamiarze rozpoczęcia budowy lub przebudowy drogi i możliwości zgłaszania zainteresowania udostępnieniem kanału technologicznego, jednocześnie zawiadamiając o tym Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej, zwanego dalej "Prezesem UKE".

W art. 39 ust. 6c u.d.p. ustalono, że minister właściwy do spraw łączności, na wniosek zarządcy drogi w drodze decyzji, zwalnia zarządcę z obowiązku budowy kanału technologicznego, jeżeli w pobliżu pasa drogowego istnieje już kanał technologiczny lub linia światłowodowa, posiadające wolne zasoby wystarczające do zaspokojenia potrzeb społecznych w zakresie dostępu do usług szerokopasmowych lub w sytuacji, gdy lokalizowanie kanału technologicznego byłoby ekonomicznie nieracjonalne lub technicznie niemożliwe. W odniesieniu do dróg, o których mowa w ust. 6 pkt 2, zwolnienie następuje przed ogłoszeniem, o którym mowa w ust. 6a.

W okresie objętym kontrolą ZDiM prowadził budowę lub przebudowę odcinków dróg w ramach 51 zadań inwestycyjnych, które weszły w stadium realizacji budowy. Na 13 zadaniach, w związku z prowadzoną budową lub przebudową drogi zlokalizowano w pasie drogowym kanał technologiczny, o którym mowa w art. 39 ust. 6 ustawy o drogach publicznych. W ramach 38 pozostałych zadań inwestycyjnych nie przewidziano wykonania kanału technologicznego w pasie drogowym. Siedem z tych zadań (w tym dwa na drogach krajowych) zostało przygotowane i wystąpiono o zezwolenie na ich realizację jeszcze przed wejściem w życie zmian art. 39 ust. 6 u.d.p., w wyniku których wprowadzono obowiązek zlokalizowania kanału technologicznego w pasie drogowym w trakcie budowy lub przebudowy drogi. Dla 31 pozostałych zadań wystąpiono o takie zezwolenie po wejściu w życie tych zmian. Większość z tych zadań (30) dotyczyła budowy lub przebudowy odcinków dróg samorządowych (wojewódzkich, powiatowych lub gminnych), w jednym przypadku odcinka drogi krajowej DK12/17 o długości ok. 0,3 km (przebudowa al. Solidarności – budowa odcinka drogi serwisowej).

ZDiM nie korzystał z możliwości wystąpienia do ministra właściwego do spraw łączności z wnioskiem o zwolnienie z obowiązku budowy kanału technologicznego przy realizacji zadań z zakresu budowy lub przebudowy dróg (taką możliwość dawał art. 39 ust. 6c u.d.p.).

Z 30 zadań realizowanych na drogach samorządowych, na których nie przewidziano wykonania kanałów technologicznych, jedynie dla 4 zamieszczono na stronie internetowej ZDiM informację, o której mowa w art. 39 ust. 6a u.d.p. Brak zgłoszeń od podmiotów zainteresowanych w tych przypadkach umożliwił legalną rezygnację

z wykonania kanału technologicznego. Dla pozostałych 26 zadań nie zamieszczono takich informacji.

(dowód: akta kontroli str.: 25-27, 28-31)

Za ww. zakres działalności Zarządu Dróg i Mostów w Lublinie odpowiadali: Zastępca Dyrektora ds. Przygotowania Inwestycji oraz Zastępca Dyrektora ds. Realizacji Inwestycji. Odpowiadając na pytania kontrolera NIK o przyczyny powstania wyżej opisanej nieprawidłowości, wskazali oni w swoich wyjaśnieniach na następujące okoliczności ich wystąpienia:

- w wielu przypadkach roboty budowlane były prowadzone na stosunkowo niewielkich odcinkach dróg, a wykonywanie fragmentów kanałów na krótkim odcinku było bezzasadne,
- na niektórych zadaniach inwestycyjnych wykonywanie kanałów technologicznych było niezasadne, gdyż nie było możliwości ich połączenia z większym systemem takich kanałów,
- w niektórych przypadkach roboty były prowadzone na ulicach posiadających wąski pas drogowy ograniczony pierzejami budynków, z liczną podziemną infrastrukturą techniczną i ze względu na ograniczenia terenowe nie było możliwości zlokalizowania kanału technologicznego,
- część zadań polegała jedynie na remoncie istniejących nawierzchni drogowych bez zmiany szerokości linii rozgraniczających istniejący pas drogowy, w sąsiedztwie zabudowy jednorodzinnej. Ze względu na liczne monity mieszkańców przyległych posesji, zmierzające do utrzymania istniejących nasadzeń wieloletnich drzew i krzewów, nie było możliwości uwzględnienia budowy kanału technologicznego,
- część zadań realizowano na podstawie zgłoszenia, natomiast wprowadzenie do zadania budowy kanału technologicznego wymagałoby dłuższej procedury pozyskania pozwolenia na budowę wraz z pozyskaniem dodatkowego terenu celem poszerzenia pasa drogowego ulicy oraz wycinki drzew i krzewów).

Nie wyjaśnili jednak dlaczego w takich przypadkach nie zwrócili się do ministra właściwego ds. łączności, na podstawie art. 39 ust. 6c u.d.p., o zwolnienie z obowiązku budowy kanału technologicznego.

(dowód: akta kontroli str.: 124-125, 126-129, 130-132)

2. W stosunku do części zadań inwestycyjnych z zakresu budowy lub przebudowy drogi, na których w okresie od 1 lipca 2011 r. do 31 marca 2015 r. prowadzono roboty budowlane, ZDiM nie wywiązał się z obowiązku zamieszczenia na stronie internetowej zarządcy dróg informacji o zamiarze rozpoczęcia budowy lub przebudowy drogi i możliwości zgłaszania zainteresowania udostępnieniem kanału technologicznego, co stanowiło naruszenie art. 39 ust. 6a u.d.p.

(dowód: akta kontroli str.: 25-27, 28-31)

Po uwzględnieniu okoliczności wyłącających, takich jak np. przygotowanie zadania inwestycyjnego pod względem projektowym i formalnym oraz wystąpienie o zezwolenie na jego realizację przed 17.07.2010 r., obowiązek zamieszczenia na stronie internetowej zarządcy dróg informacji, o której mowa w art. 39 ust. 6a u.d.p. dotyczył 43 zadań inwestycyjnych, które w okresie objętym kontrolą były na etapie realizacji robót budowlanych. ZDiM nie zrealizował tego obowiązku w stosunku do 30 z tych zadań.

(dowód: akta kontroli str.: 25-27, 28-31)

Za ww. zakres działalności Zarządu Dróg i Mostów w Lublinie odpowiadał Zastępca Dyrektora ds. Przygotowania Inwestycji. W pisemnych wyjaśnieniach, odpowiadając na pytanie kontrolera NIK o przyczyny powstania wyżej opisanej nieprawidłowości, Zastępca Dyrektora ds. Przygotowania Inwestycji nie podał powodów, dla których

dla części zadań inwestycyjnych nie zamieszczono na stronie internetowej ZDiM informacji, o której mowa w art. 39 ust. 6a u.d.p.

(dowód: akta kontroli str.: 124-125, 126-129)

3. Zarząd DiM nie przekazywał Prezesowi UKE informacji o przebiegu nowo wybudowanych kanałów technologicznych, co stanowiło naruszenie art. 39 ust. 6d ustawy o drogach publicznych.

(dowód: akta kontroli str.: 25-27, 28-31)

W art. 39 ust. 6d u.d.p. ustalono, że niezwłocznie po wybudowaniu kanału technologicznego, a jeszcze przed jego udostępnieniem innym podmiotom, zarządca drogi przekazuje Prezesowi UKE informację o przebiegu nowo zlokalizowanego kanału technologicznego.

W okresie objętym kontrolą, w związku z prowadzoną budową lub przebudową drogi na 13 zadaniach inwestycyjnych zlokalizowano w pasie drogowym kanał technologiczny, o którym mowa w art. 39 ust. 6 u.d.p. Po wybudowaniu kanału technologicznego, w żadnym z tych przypadków ZDiM nie przekazał Prezesowi UKE informacji o przebiegu nowo zlokalizowanego kanału technologicznego.

(dowód: akta kontroli str.: 25-27, 28-31)

Za ww. zakres działalności Zarządu Dróg i Mostów w Lublinie odpowiadał Zastępca Dyrektora ds. Realizacji Inwestycji. W pisemnych wyjaśnieniach, odpowiadając na pytanie kontrolera NIK o przyczyny powstania wyżej opisanej nieprawidłowości, Zastępca Dyrektora ds. Realizacji Inwestycji stwierdził, że nie dopełniono obowiązku przekazania Prezesowi UKE informacji o przebiegu nowo zlokalizowanych kanałów technologicznych z powodu niedopatrzenia.

(dowód: akta kontroli str.: 124-125, 133)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

2. Udzielanie zezwoleń na umieszczenie w pasie drogowym elementów infrastruktury telekomunikacyjnej oraz na zajęcie pasa drogowego w celu prowadzenia związanych z tym robót

Opis stanu faktycznego

2.1. Dyrekt or ZDiM oraz jego zastępcy posiadali upoważnienia udzielone przez Prezydenta Miasta Lublin do załatwiania w imieniu Prezydenta spraw należących do kompetencji zarządcy drogi wynikających z ustawy o drogach publicznych i przepisów wykonawczych, w tym do wydawania decyzji administracyjnych.

(dowód: akta kontroli str.: 5-14)

W okresie objętym kontrolą zastępcy dyrektora ZDiM, działając z upoważnienia Prezydenta Miasta Lublin, wydali w formie decyzji administracyjnych, tj. stosownie do wymogów art. 39 ust. 3 u.d.p., 29 zezwoleń na lokalizację w pasie drogowym infrastruktury telekomunikacyjnej (linii telekomunikacyjnych, kanalizacji kablowej, studzienek telekomunikacyjnych, przyłączy teletechnicznych) budowanej na potrzeby sieci szerokopasmowego Internetu. We wszystkich przypadkach o wydanie takich zezwoleń występował pełnomocnicy reprezentujący Samorząd Województwa Lubelskiego (WL). Na wniosek strony występującej o zezwolenie cztery decyzje zostały następnie uchylone, a jedna zmieniona. Nie było przypadków odmowy udzielenia zezwolenia na zlokalizowanie w pasie drogowym infrastruktury telekomunikacyjnej służącej dla potrzeb sieci szerokopasmowego Internetu.

(dowód: akta kontroli str.: 32-34, 35-36, 37-39)

2.2.–2.3. Badanie kontrolne decyzji wydanych w sprawach dotyczących udzielenia WL zezwolenia na lokalizację w pasie drogowym infrastruktury telekomunikacyjnej sieci szerokopasmowego Internetu wykazało m.in, że:

a) decyzje te zawierały wszystkie elementy wskazane w art. 39 ust. 3a u.d.p., a w szczególności: rodzaj inwestycji, sposób, miejsce i warunki jej umieszczenia oraz pouczenie o spoczywającym na inwestorze przed rozpoczęciem robót budowlanych obowiązku: uzyskania pozwolenia na budowę lub zgłoszenia budowy albo wykonania robót budowlanych; uzgodnienia z zarządcą drogi – przed uzyskaniem pozwolenia na budowę – projektu budowlanego obiektu lub urządzenia; uzyskania zezwolenia zarządcy drogi na zajęcie pasa drogowego, dotyczącego prowadzenia robót w pasie drogowym lub na umieszczenie w nim obiektu lub urządzenia;

b) we wszystkich badanych decyzjach określono warunki techniczne wykonania inwestycji, zobowiązano także inwestora do ujęcia w dokumentacji technicznej projektu czasowej organizacji ruchu oraz sposobu odtworzenia pasa drogowego. W poddanych badaniu decyzjach zobowiązano wykonawcę do spełnienia przez projektowaną infrastrukturę telekomunikacyjną uwarunkowań wynikających z § 140 rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie¹¹.

(dowód: akta kontroli str.: 32-34, 35-36, 37-39)

2.4.–2.5. W oparciu o decyzje zezwalające WL na lokalizację w pasie drogowym infrastruktury telekomunikacyjnej oraz pełnomocnictwa udzielone przez Zarząd WL, w okresie objętym kontrolą trzy firmy wykonawcze wystąpiły do ZDiM z wnioskami o wydanie zezwolenia na zajęcie pasa drogowego w celu przeprowadzenia robót budowlanych związanych z umieszczeniem infrastruktury telekomunikacyjnej budowanej na potrzeby sieci szerokopasmowego Internetu.

Analiza 12 wniosków o wydanie zezwolenia na zajęcie pasa drogowego (wraz z korektą i uzupełnieniami) oraz dołączonej do nich dokumentacji, przedłożonych do ZDiM przez spółkę ACI działającą z upoważnienia WL, wykazała m.in, że:

a) wnioski zawierały informacje wymagane § 1 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 czerwca 2004 r. w sprawie określenia warunków udzielania zezwoleń na zajęcie pasa drogowego¹², zwanego dalej rozporządzeniem RM z dnia 1 czerwca 2004 r. w sprawie zezwoleń na zajęcie pasa drogowego, m.in. nazwę i siedzibę podmiotu występującego o zajęcie pasa drogowego, cel zajęcia pasa drogowego, lokalizację i powierzchnię oraz planowany okres zajęcia pasa drogowego;

b) do wniosków dołączono wymagane ww. rozporządzeniem załączniki, w tym zatwierdzone projekty organizacji ruchu, szczegółowe plany sytuacyjne w skali 1:500 i ogólne plany orientacyjne w wymaganej skali, a także harmonogramy wykonania robót w pasie drogowym,

(dowód: akta kontroli str.: 61-63, 68-71, 74-75, 87-89)

2.6. ZDiM wydawał decyzje na zajęcie pasa drogowego w celu przeprowadzenia robót budowlanych związanych z umieszczeniem w pasie drogowym elementów infrastruktury telekomunikacyjnej sieci szerokopasmowego Internetu dla wykonawcy robót działającego na zlecenie WL oraz odrębne decyzje dla WL zezwalające na umieszczenie w pasie drogowym elementów infrastruktury sieci szerokopasmowego

¹¹ Dz. U. Nr 43, poz. 430, ze zm.

¹² Dz. U. Nr 140, poz. 1481, ze zm.

Internetu wraz z naliczeniem opłat rocznych należnych ZDiM z tego tytułu od inwestora.

(dowód: akta kontroli str.: 40-42, 43-45)

Badaniem objęto 11 decyzji dotyczących zezwolenia na zajęcie pasa drogowego w celu przeprowadzenia robót budowlanych związanych z umieszczeniem infrastruktury telekomunikacyjnej sieci szerokopasmowego Internetu, wydanych dla spółki ACI działającej na zlecenie WL. Decyzje objęte badaniem zawierały postanowienia wymagane § 2 pkt 1 powołanego wcześniej rozporządzenia RM z dnia 1 czerwca 2004 r. w sprawie zezwoleń na zajęcie pasa drogowego, m.in. nazwę i siedzibę podmiotu występującego o zajęcie pasa drogowego, cel zajęcia pasa drogowego, powierzchnię oraz okres zajęcia pasa drogowego, informację o zwolnieniu wnioskodawcy z opłaty za zajęcie pasa drogowego na czas realizacji robót. W decyzjach określono także sposób zabezpieczenia zajmowanego pasa drogowego i warunki przywrócenia go do poprzedniego stanu użyteczności, tj. zagadnienia o których mowa w § 2 ust. 2 i 3 tego rozporządzenia.

(dowód: akta kontroli str.: 40-42, 64-65, 72-73, 76-78, 80-83, 90-92, 95-97, 101-103)

2.7.-2.8. ZDiM monitorował prowadzenie w pasie drogowym robót budowlanych wiążących się z zajęciem pasa drogowego w celu umieszczenia infrastruktury telekomunikacyjnej budowanej na potrzeby sieci szerokopasmowego Internetu.

Wykonywane były rutynowo objazdy ulic, na których prowadzone były roboty drogowe, połączone ze sprawdzeniem zgodności wykonywanych prac z wydanymi zezwoleniami na zajęcie pasa drogowego. Kontrola prowadzenia tych robót dokonywana była przeciętnie 2-3 razy w tygodniu. Podczas tych kontroli nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości, zarówno przy prowadzeniu robót, jak też dotyczących terminów zajęcia i powierzchni zajmowanego pasa drogowego. Drobne niedociągnięcia, takie jak np. niewłaściwe parkowanie pojazdów obsługujących budowę, korygowano na bieżąco w uzgodnieniu z kierownikiem robót.

(dowód: akta kontroli str.: 67, 86, 104, 105)

2.9. Porównanie terminów wydania badanych decyzji o zezwoleniu na lokalizację w pasie drogowym infrastruktury telekomunikacyjnej sieci szerokopasmowego Internetu oraz decyzji o zezwoleniu na zajęcie pasa drogowego w celu przeprowadzenia robót budowlanych związanych z umieszczeniem tej infrastruktury w pasie drogowym, z datami złożenia wniosków wykazało, iż terminy załatwiania tych spraw przez ZDiM nie przekraczały terminów wynikających z art. 35 §§ 3 i 5 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego¹³.

(dowód: akta kontroli str.: 37-39, 40-42, 43-45)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

¹³ Dz. U. z 2013 r., poz. 267 ze zm.

3. Ustalanie i pobieranie opłat za zajęcie pasa drogowego na potrzeby infrastruktury telekomunikacyjnej sieci szerokopasmowego Internetu oraz za udostępnianie kanałów technologicznych pod linie kablowe stanowiące element tej infrastruktury

Opis stanu faktycznego

3.1. W czerwcu 2015 r. Zarząd DiM dysponował siecią kanałów technologicznych¹⁴ o łącznej długości 16 km. W okresie objętym kontrolą ZDiM nie zawarł żadnej umowy dzierżawy lub najmu dotyczącej odpłatnego udostępnienia kanału technologicznego innemu podmiotowi. W związku z tym nie osiągnięto żadnych dochodów z tego tytułu. ZDiM nie ma wiedzy na temat przyczyn nie zawarcia umów.
(dowód: akta kontroli str. 35-36)

W odniesieniu do 13 zadań inwestycyjnych, które w okresie objętym kontrolą były na etapie realizacji robót budowlanych oraz 29 dla których prowadzono prace przygotowawcze do ich realizacji, zamieszczono na stronie internetowej zarządcy dróg informacje o zamiarze rozpoczęcia budowy lub przebudowy drogi i możliwości zgłaszania zainteresowania udostępnieniem kanału technologicznego (art. 39 ust. 6a u.d.p.). W odpowiedzi na te ogłoszenia do ZDiM nie wpłynęły jednak zgłoszenia osób zainteresowanych udostępnieniem kanałów technologicznych.

(dowód: akta kontroli str.: 25-27, 28-31)

Oprócz ww. informacji, zamieszczonych na stronie internetowej, ZDiM kierował także specjalne pisma do firm telekomunikacyjnych oraz z innych branż, które mogły być zainteresowane umieszczeniem swojej infrastruktury w kanałach technologicznych. W tych pismach informowano o prowadzonych pracach projektowych w odniesieniu do konkretnego zadania inwestycyjnego i o możliwości skorzystania z kanału technologicznego projektowanego na odcinku drogi/ulicy objętym tym zadaniem. W związku z tym proszono zainteresowanych o pisemną informację o ilości koniecznych do zarezerwowania dla nich rur przepustowych w kanale technologicznym. Pisma te nie zawierały żadnych odniesień do informacji zamieszczanych na stronie internetowej ZDiM na podstawie art. 39 ust. 6a u.d.p. oraz do art. 39 ust. 6b tej ustawy¹⁵. W odpowiedzi na te pisma niektóre firmy zgłaszały wstępne zainteresowanie rezerwacją rur kanałów technologicznych, informowały jednak równocześnie np., że zgłoszenie nie wiąże się z ich strony ze zobowiązaniami formalnoprawnymi typu dzierżawa/najem oraz finansowymi typu partycypacja w kosztach realizacji planowanej inwestycji lub po pewnym czasie rezygnowały z rezerwacji rur kanałów technologicznych na swoje potrzeby.

(dowód: akta kontroli str.: 46-58)

3.2. Stawki opłat za zajęcie pasa drogowego stosowne do naliczenia opłat w sprawach objętych kontrolą, ustaliła Rada Miasta Lublin uchwałą nr 393/XIX/2012 z dnia 29 marca 2012 r. w sprawie wysokości stawek opłat za zajęcie pasa drogowego dróg publicznych, których zarządcą jest Prezydent Miasta Lublin na terenie Miasta Lublin. Uchwałę podjęto na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy

¹⁴ Kanały technologiczne stanowią element wyposażenia technicznego dróg, umieszczanego w pasie drogowym zgodnie z przepisami regulującymi warunki techniczne jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie. Według art. 4 pkt 15 a) u.d.p. kanał technologiczny to ciąg osłonowych elementów obudowy, studni kablowych oraz innych obiektów lub urządzeń służących umieszczeniu lub eksploatacji:

a) urządzeń infrastruktury technicznej związanych z potrzebami zarządzania drogami lub potrzebami ruchu drogowego,
b) linii telekomunikacyjnych wraz z zasilaniem oraz linii elektroenergetycznych, niezwiązanych z potrzebami zarządzania drogami lub potrzebami ruchu drogowego.

¹⁵ Zg odnie z art. 39 ust. 6b u.d.p. podmiot, który zgłosi zainteresowanie udostępnieniem przez zarządcę drogi kanału technologicznego, a następnie po jego wybudowaniu nie złoży oferty, jest obowiązany zwrócić zarządcy drogi koszty wybudowania kanału technologicznego, o ile nie udostępniono tego kanału innym podmiotom.

z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym¹⁶ oraz art. 40 ust. 8 i 9 ustawy o drogach publicznych. W załączniku nr 1 do ww. uchwały zawarto wysokość dziennych stawek opłat za zajęcie 1 m² powierzchni pasa drogowego zajętej pod prowadzenie robót nie związanych z budową, przebudową, remontem, utrzymaniem i ochroną dróg. W załączniku nr 2 zawarto wysokość rocznych stawek opłat za zajęcie 1 m² powierzchni pasa drogowego przez rzut poziomy urządzeń infrastruktury technicznej (z wyjątkiem infrastruktury umieszczonej w kanałach technologicznych) nie związanej z potrzebami zarządzania drogami lub potrzebami ruchu drogowego. Wysokość stawek określonych w załączniku nr 2 zróżnicowano w zależności od rodzaju urządzeń infrastruktury technicznej umieszczanych w pasie drogowym oraz zajmowanego elementu pasa drogowego. Urządzenia infrastruktury podzielono na dwie grupy:

- sieci kanalizacyjne, ciepłownicze i wodociągowe z przyłączami,
- pozostałe,

dla których ustalono różne stawki opłat (dwukrotnie lub trzykrotnie wyższe dla grupy „pozostałe”). Z uzasadnienia do projektu uchwały nr 393/XIX/2012 wynika, że celowo podzielono te urządzenia na takie grupy, gdyż w pierwszej grupie – o niższych stawkach opłaty – umieszczono urządzenia infrastruktury, które w założeniach autorów projektu uchwały były własnością spółek miejskich.

(dowód: akta kontroli str.: 106–111, 115–116, 117–118, 123)

W decyzjach dotyczących zezwolenia na zajęcie pasa drogowego w celu przeprowadzenia robót budowlanych związanych z umieszczeniem infrastruktury telekomunikacyjnej sieci szerokopasmowego Internetu, wydanych dla firm wykonawczych działających na zlecenie WL, zastosowano zwolnienie z opłaty za zajęcie pasa drogowego na czas realizacji robót, na podstawie art. 54 ust. 8 ustawy z dnia 7 maja 2010 r. o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych¹⁷.

(dowód: akta kontroli str.: 40–42)

W odrębnych decyzjach wydanych przez ZDiM na podstawie art. 40 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 u.d.p., zezwalających WL na umieszczenie w pasie drogowym elementów infrastruktury sieci szerokopasmowego Internetu, zawierających naliczenie opłat rocznych należnych ZDiM z tego tytułu, do naliczenia opłaty rocznej za umieszczenie w pasie drogowym tej infrastruktury, w tym kanalizacji kablowej, zastosowano stawki ustalone w załączniku nr 2 do uchwały nr 393/XIX/2012 dla „pozostałych” rodzajów infrastruktury.

(dowód: akta kontroli str.: 43–45, 115–116, 117–118, 123)

Z tytułu opłat rocznych za umieszczenie w pasie drogowym elementów infrastruktury sieci szerokopasmowego Internetu, nałożonych na WL, ZDiM zrealizował w latach 2014–2015 (I kwartał) dochody w łącznej wysokości 16.247,42 zł. Opłaty z ww. tytułu były wnoszone w terminach płatności wynikających z decyzji, nie było konieczności stosowania windykacji tych należności.

(dowód: akta kontroli str.: 112–113, 114)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

¹⁶ Dz. U. z 2013 r. poz. 594 ze zm.

¹⁷ Dz. U. Nr 106, poz. 675 ze zm.

IV. Uwagi i wnioski

Uwagi o charakterze systemowym

NIK zwraca uwagę, że obowiązująca uchwała nr 393/XIX/2012 Rady Miasta Lublin z dnia 29 marca 2012 r. w sprawie wysokości stawek opłat za zajęcie pasa drogowego dróg publicznych (...), której projekt – skierowany przez Prezydenta Miasta w 2012 r. do Rady Miasta (RM) – przygotował ZDiM, może być obecnie odczytywana niezgodnie z intencjami projektodawcy i RM, która ją uchwaliła. Jest to możliwe z uwagi na nieprecyzyjne sformułowania zawarte w załączniku nr 2, określające grupę urządzeń infrastruktury technicznej objętą obniżonymi stawkami opłaty rocznej za ich umieszczenie w pasie drogowym. Użyte tam sformułowanie „sieci kanalizacyjne” nie określa bowiem jednoznacznie rodzaju kanalizacji, której dotyczy. W obecnym stanie prawnym, w pasie drogowym może być lokalizowana zarówno kanalizacja sanitarna i deszczowa (budowana przez miejską spółkę MPWiK), jak i kanalizacja kablowa (budowana przez różne firmy telekomunikacyjne lub innych inwestorów). Zdaniem NIK, z uwagi na to iż przedmiotowa uchwała RM stanowi prawo miejscowe, w przypadku dalszego utrzymywania takiego stanu, podmioty inne niż spółki miejskie mogą oczekiwać, że w stosunku do ich sieci kanalizacyjnych lokalizowanych w pasie drogowym, przy naliczaniu opłaty rocznej również będą stosowane niższe stawki przewidziane w intencji projektodawców uchwały dla infrastruktury spółek miejskich. NIK uważa, iż ZDiM powinien rozważyć zwrócenie się do Prezydenta Miasta z prośbą o skierowania do RM projektu zmiany uchwały nr 393/XIX/2012, zmierzającej do precyzyjnego określenia, jakich rodzajów sieci kanalizacyjnych (np. sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej) dotyczą obniżone stawki opłat.

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹⁸, wnosi o:

1. Lokalizowanie kanału technologicznego w pasie drogowym, w trakcie budowy lub przebudowy drogi albo stosowanie procedur określonych w ustawie o drogach publicznych, umożliwiających zgodne z obowiązującym prawem odstępianie od jego wykonania.
2. Przestrzeganie obowiązku zamieszczania informacji o zamiarze budowy lub przebudowy drogi i możliwości zgłaszania zainteresowania udostępnieniem kanału technologicznego, na stronie internetowej zarządcy drogi z jednoczesnym zawiadomieniem o tym Prezesa UKE.
3. Przekazanie Prezesowi UKE informacji o przebiegu kanałów technologicznych, którymi dysponuje ZDiM oraz niezwłoczne przekazywanie informacji o nowo wybudowanych kanałach technologicznych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie.

¹⁸ Dz. U. z 2012 r., poz.82 ze zm.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Lublin, dnia 17 lipca 2015 r.

Kontroler
Krzysztof Kępa
doradca ekonomiczny

.....
podpis

Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Lublinie
Edward Lis

DYREKTOR
Najwyższej Izby Kontroli
Delegatura w Lublinie
z up.

Monika Tomaszewska
WICEDYREKTOR

.....
podpis